

Gemeente Langedijk

Raadsvergadering	:	18 februari 2014
Agendnummer	:	10
Portefeuillehouder	:	E.M. Overzier
Afdeling	:	Openbare Werken en Financiën
Opsteller	:	H. (Hans) Engberts en S. (Stef) Winter

Voorstel aan de raad

Onderwerp	:	Uitbreiding begraafplaats Broek op Langedijk en kostendekkendheid grafrechten. (71)
Programma	:	Openbare ruimte

Gevraagde beslissing:

1. beschikbaar stellen van een krediet van € 200.000,- voor de uitbreiding van de begraafplaats Broek op Langedijk. De bijbehorende kapitaallasten van € 9.700,- per jaar worden gedekt uit een taakstellende bezuiniging op de onderhoudslasten begraafplaats Oostervaart. Daarnaast gaat de gemeente over tot ruimen van graven om begraven in de toekomst zonder verdere uitbreidingen mogelijk te houden.
2. kiezen voor scenario 1 voor de kostendekkendheid van de grafrechten met als gevolg dat we:
 - a. de bezuinigingsstelpost van € 65.000,- aframesen;
 - b. het ambitieniveau voor onderhoud van begraafplaatsen in plaats van 2015 al in 2014 verlagen van niveau A richting niveau B (€ 50.000,- voordeel) en het kwaliteitsniveau van begraafplaats Oostervaart taakstellend verlagen met extra € 9.700,-;
 - c. het onderhoud van het ruig gras van de begraafplaats Oostervaart (€ 22.000,- per jaar) verplaatsen naar openbaar groen;
 - d. 50 % van de kapitaallasten en exploitatielasten van begraafplaats Oostervaart verplaatsen naar openbaar groen (€ 130.000,- per jaar);Hiermee bereiken we in 2015 een kostendekkendheid van 70 % op de grafrechten.
3. Niet over te gaan tot tariefdifferentiatie bij de begrafenisrechten en de tarieven in 2014 van alle begraafplaatsen met 17,75 % te laten stijgen.
4. Een alternatieve bestemming onderzoeken voor een deel van de begraafplaats Oostervaart met als doel de kostendekkendheid verder te verbeteren.

Aanleiding/vraagstelling:

Aanleiding voor deze voordracht is een motie inzake de verordening op de heffing en invordering lijkbezorgingsrechten 2012.

In deze motie verzoekt de raad het college:

1. een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden om de lijkbezorgingsrechten in een periode van 4 jaar te verhogen naar een dekkingpercentage van 80 %.
2. Een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden om te komen tot differentiatie van de lijkbezorgingsrechten per begraafplaats in Langedijk, en
3. De raad in kennis te stellen van de uitkomsten van deze onderzoeken, vóór de behandeling van de kadernota 2012.

Voor het onderzoek zijn de volgende feiten en omstandigheden van belang:

- Bij de besluitvorming omtrent de nieuwe begraafplaats Zuid Scharwoude in 2006 is aangegeven dat voor kostendekkendheid van de nieuwe begraafplaats uitbreidingen bij andere begraafplaatsen niet gewenst zijn. Er is niet specifiek besloten om geen uitbreidingen toe te staan.
- In de raadsvergadering van 6 november 2007 heeft de raad voorgenomen om de begraafplaats in Broek op Langedijk uit te breiden. Voor een eventuele uitbreiding van de begraafplaats in Broek op Langedijk is volledige ruiming van enkele graven noodzakelijk. Op dit moment zijn op deze begraafplaats 6 plekken uitgeefbaar
- In 2010 is besloten om de begraafplaats in Sint Pancras uit te breiden.
- In de notitie lokale heffingen Langedijk 2011 is besloten om de doelstelling van volledige kostendekkendheid los te laten omdat dit door de aanleg van de nieuwe begraafplaats in Zuid-Scharwoude niet haalbaar meer is. Begraafplaats Oostervaart is ruim en open van opzet en heeft t.o.v. van de andere begraafplaatsen relatief gezien veel meer openbaar groen. Dit rechtvaardigt om voortaan een deel van de begraafplaats te beschouwen als openbaar groen. In de uitgewerkte scenario's wordt hier ook rekening mee gehouden.
- In de raadsvergadering van 12 juli 2011 is besloten om het minimale percentage kostendekkendheid voor lijkbezorgingsrechten te bepalen op 35 %.
- Op begrotingsbasis is de kostendekkendheid van de begraafplaatsen in 2014 53 %.
- De tarieven grafrechten van de Gemeente Langedijk bevinden zich inmiddels in de top tien van Nederland.
- Het ruimen van graven heeft een positief effect op de kostendekkendheid. Gedeeltelijk ruimen is mogelijk door verwijdering van de grafbedekking. Dit is goedkoper in het onderhoud en zorgt daardoor voor lagere lasten. Het aanschrijven van rechthebbenden bij het verlopen van de grafrechten zorgt ook voor extra inkomsten bij de verlenging van het grafrecht. Bij volledige ruiming zijn de graven opnieuw inzetbaar. Gemeente Langedijk hanteert momenteel geen actief ruimingsbeleid.

Uitwerking motie

Onderzoek mogelijkheden verhoging kostendekkendheid naar 80 % in 4 jaar.

Er zijn verschillende scenario's uitgewerkt om te kijken op welke wijze de kostendekkendheid verhoogd kan worden. Deze scenario's lichten we hieronder toe.

Het onderhoud van de begraafplaatsen kent verschillende kwaliteitsniveaus, A, B, C en D. Gemeente Langedijk hanteert momenteel voor de begraafplaatsen het hoogste en duurste kwaliteitsniveau A. In de begroting is voorzien dat we in 2015 overgaan richting niveau B, wat een besparing van € 50.000,- oplevert. In alle scenario's stellen we dit ambitieniveau al in 2014 bij.

In de Programmabegroting 2011 is vanaf 2013 een exploitatie verbetering van de begraafplaatsen ingeboekt van € 65.000,-. Los van de besparing op het kwaliteit van het onderhoud is ook onderzocht of het mogelijk was de Oostervaart begraafplaats te verkopen om daarmee de exploitatie te verbeteren. Die optie is onderzocht maar is helaas niet mogelijk. In alle scenario's is de stelpost van € 65.000,- afgeraamd.

Binnen de kosten van de begraafplaatsen valt momenteel ook € 22.000,- aan gras-onderhoud voor 2,9 ha gras wat buiten het begraafplaatsgedeelte ligt. In alle scenario's boeken we deze € 22.000,- af van de begraafplaatsen en hevelen dit over naar onderhoud groen.

Voor het onderzoek naar de kostendekkendheid zijn de volgende scenario's onderzocht:

Scenario 1

- Kwaliteitsniveau onderhoud van A richting niveau B,
- Exploitatie- en kapitaallasten begraafplaats Oostervaart voor 50% ten laste van openbaar groen
- Uitbreiding begraafplaats BOL

In de raadsvergadering van 6 november 2007 heeft de raad voorgenomen om de begraafplaats in Broek op Langedijk uit te breiden. Er zijn momenteel nog slechts enkele plekken vrij op deze begraafplaats zodat nu een beslissing genomen moet worden. Gezien de financiële situatie van de gemeente Langedijk zijn alle voorgenomen investeringen opnieuw geprioriteerd. Via het MIP 2014-2018, wat onderdeel is van de begroting 2014, is besloten om de uitbreiding van deze begraafplaats niet als prioriteit te bestempelen. Voor de kapitaallasten, van structureel € 9.700,- vanaf 2015, die voortvloeien uit een investering in de uitbreiding van € 200.000,- is nu geen dekking aanwezig. Om deze kapitaallasten van structureel € 9.700,- te dekken wordt een taakstellende bezuiniging op het onderhoudsbudget begraafplaats Oostervaart voorgesteld. Hiermee kunnen we de uitbreiding van de begraafplaats Broek op Langedijk realiseren zonder een extra beslag op de gemeentebegroting.

Scenario 2

- Kwaliteitsniveau onderhoud van A richting niveau B
- Exploitatie- en kapitaallasten begraafplaats Oostervaart voor 50% ten laste van openbaar groen
- Geen uitbreiding begraafplaats BOL

Scenario 3

- Kwaliteitsniveau onderhoud van A naar C
- Exploitatie- en kapitaallasten begraafplaats Oostervaart voor 50% ten laste van openbaar groen
- Geen uitbreiding begraafplaats BOL

Samenvattend overzicht kostendekkendheid alle begraafplaatsen	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Huidige begroting	46%	53%	58%	58%	58%
Scenario 1	46%	69%	70%	70%	70%
Scenario 2	46%	69%	70%	70%	70%
Scenario 3	46%	74%	74%	74%	75%

Besparing

De diverse scenario's voor de kostendekkendheid van de grafrechten leveren alleen voor wat betreft de tariefstijging en het versoberen van het onderhoudsniveau een besparing op de gemeentebegroting op. Bij het toerekenen van een deel van de begraafplaatsen aan het openbaar groen betreft het slechts een verschuiving van kosten naar de openbare ruimte, en levert het derhalve geen besparing op de gemeentebegroting op. Daarom stellen we voor om dat alleen bij de betrekkelijk nieuwe begraafplaats Oostervaart te doen en niet bij de andere begraafplaatsen. Vanwege de open ruime uitstraling van Oostervaart vinden wij het te verdedigen om van deze begraafplaats wel een deel van de kosten over te hevelen naar het openbaar groen.

Conclusie advies

Samengevat leveren geen van de scenario's het in de motie gewenste percentage kostendekkendheid van 80% op. In scenario 1 worden wel extra begraafplaatsen in Broek op Langedijk gerealiseerd. Gelet op de geringe vraag naar begraafplaatsen op Oostervaart is ons college van mening dat een onderzoek naar herbestemming van Oostervaart op zijn plaats is zeker als gekozen wordt voor uitbreiding begraafplaats Broek op Langedijk (scenario 1). Indien een profijtelijke herbestemming gevonden wordt is het mogelijk de kostendekkendheid verder te vergroten.

Ons college adviseert te kiezen voor scenario 1.

Ten opzichte van scenario 2 en 3 voorziet scenario 1 wel in het uitbreiden van de begraafplaats in Broek op Langedijk. Deze uitbreidingsinvestering kost € 200.000,-- waarvan de kapitaallasten € 9.700,-- per jaar bedragen. Deze kosten worden betaald uit een extra bezuiniging op de begraafplaats Oostervaart (lager kwaliteitsniveau onderhoud). Voordeel van de uitbreiding is dat de knelpunten voor begraven in Broek op Langedijk direct worden weggenomen. De kostendekkendheid van scenario 2 is gelijk aan die van scenario 1, maar er zit wel een verschil in opbouw van de kosten. In scenario 1 zijn de hogere kapitaallasten als gevolg van wel uitbreiden begraafplaats Broek op Langedijk gecompenseerd door een taakstellende besparing van hetzelfde bedrag op onderhoud begraafplaats Oostervaart. Een mogelijke herbestemming van (delen van) Oostervaart rechtvaardigt die keuze van het lagere onderhoudsniveau.

Aangezien er nu nog slechts enkele plekken vrij zijn op de begraafplaats Broek op Langedijk is het zaak het benodigde krediet van € 200.000,-- beschikbaar te stellen zodat de uitbreiding gerealiseerd kan worden. De begraafplaats wordt met ruim 180 graven uitgebreid. Bovendien zullen opgezegde particuliere graven worden geruimd en hergebruikt. Om herbegraven op het bestaande deel mogelijk te maken zal het terrein ook nog worden opgehoogd. Door deze actie blijft begraven in Broek op Langedijk nu en in de toekomst mogelijk.

In scenario 3 rekenen we met het teruggaan in het ambitieniveau van onderhoud van A richting C in plaats van richting B. Ondanks dat dit nog een voordeel van € 30.000,-- extra bovenop de € 50.000,-- uit scenario 1 en 2 oplevert adviseren we toch om hiervoor niet te kiezen. Naar ons idee is een dermate grote teruggang in onderhoudsniveau niet te verenigen met de relatief hoge tarieven. Na 17 % in 2013 stijgen in 2014 de tarieven met 17,75 % bestaande uit de laatste tranche van 15 % uit de bezuinigingsvoorstellen 2011 en 2,75 % om verwachte kostenstijgingen op te vangen.

Onderzoek mogelijkheden tariefdifferentiatie

In de motie is ook verzocht om te onderzoeken hoe we kunnen komen tot differentiatie van de lijkbezorgingsrechten per begraafplaats.

Bij de tariefdifferentiatie zijn wij niet uitgegaan van het kostenniveau per begraafplaats. Differentiatie op basis van het kostenniveau per begraafplaats leidt tot niet logische tariefverschillen mede omdat de investeringsmomenten van de begraafplaatsen sterk uiteen lopen. Oostervaart zou samen met de recent uitgebreide begraafplaats Sint Pancras veruit het hoogste tarief krijgen door de hoge kapitaallasten, terwijl de vraag naar begraafplaatsen op Oostervaart sterk achterblijft bij de overige begraafplaatsen. Met een sterk verhoogd tarief voor Oostervaart t.o.v. niet uitgebreide begraafplaatsen loopt de kostendekkendheid voor Oostervaart en daarmee de totale kostendekkendheid voor de gemeente sterk terug. Ons college kiest er daarom voor tariefdifferentiatie te onderzoeken op basis van de vraag naar begraafplaatsen.

De begraafplaatsen met de meeste vraag zijn de begraafplaatsen die uitgebreid zijn (Sint Pancras), of die op de nominatie staan om uitgebreid te worden (Broek op Langedijk). Deze krijgen een hoger tarief dan de andere begraafplaatsen. Om het gemiddelde tarief binnen Langedijk niet nog hoger te laten worden compenseren we de tariefsverhogingen bij Sint Pancras en Broek op Langedijk met tariefsverlagingen op de overige begraafplaatsen w.o. Oostervaart.

Basis is de in de begroting 2014 voorgestelde tariefsverhoging van 17,75 %.

Wanneer we de tarieven van de begraafplaatsen Broek op Langedijk en Sint Pancras met nog eens

2 % laten stijgen t.o.v. de 17,75 % en de tarieven op de overige begraafplaatsen met 8 % laten dalen t.o.v. de 17,75 % genereert de gemeente in totaal ongeveer evenveel inkomsten als bij geen tariefdifferentiatie. Met deze keuze worden de meest gewilde en schaarse plekken duurder maar is er binnen de gemeente wel een goedkoper alternatief voor de inwoners die deze prijs niet willen of kunnen betalen. Deze begraafplaatsen worden wellicht wat aantrekkelijker wat hun specifieke dekkingsgraad weer ten goede zou komen.

Argumenten tegen differentiatie zijn:

- We verwachten niet dat burgers op basis van financiën een andere begraafplaats uitkiezen. Veel burgers verzekeren hun uitvaartkosten en de keuze voor een begraafplaats is veelal gebaseerd op emotionele gronden, geloofsovertuiging e.d.
- Eenduidigheid in de vorm van 1 tarief voor 1 gemeente is overzichtelijk en tariefdifferentiatie levert extra administratieve lasten op.
- Met de voorgestelde uitbreiding van de begraafplaats Broek op Langedijk is er geen sprake meer van schaarste en daarmee vervalt het argument om de schaarste extra te beprizen.

Scenario 1:

Geen differentiatie. Alle tarieven gaan met 17,75 % omhoog.

Tarieven 2014 (afgerond op hele euro's) met omliggende gemeenten	Langedijk alle begraafplaatsen + 17,75 %	Alkmaar	HHwaard	Bergen	Schagen
Begraven	1.098	694	674	572	877
Grafrecht 20 jaar	1.521	1.361	2.222	1.302	1.468
Afkoop onderhoud	2.750	1.712	1.481	1.644	1.147
Totaal	5.369	3.766	4.377	3.518	3.492

Scenario 2:

2% hoger tarief begraafplaatsen BOL en Sint Pancras, 8% lager tarief overige begraafplaatsen.

Tarieven 2014 (afgerond op hele euro's) met omliggende gemeenten	Langedijk St.Pancras en BOL + 19,75 %	Langedijk Overig +9,75 %	Alkmaar	HHwaard	Bergen	Schagen
Begraven	1.117	1.024	694	674	572	877
Grafrecht 20 jaar	1.547	1.418	1.361	2.222	1.302	1.468
Afkoop onderhoud	2.797	2.563	1.712	1.481	1.644	1.147
Totaal	5.461	5.005	3.766	4.377	3.518	3.492

Advies differentiatie

Wij adviseren geen tariefdifferentiatie toe te passen in combinatie met scenario 1. Met een besparing op de onderhoudskosten van Oostervaart dekken we de kapitaalslasten van de uitbreiding van de begraafplaats Broek op Langedijk. Een verder verhoging van deze tarieven is daarvoor niet noodzakelijk. Ook verwachten we niet dat mensen een keuze voor een begraafplaats op financiële gronden maken. Veel burgers verzekeren hun uitvaartkosten en de keuze voor een begraafplaats is veelal gebaseerd op emotionele gronden, geloofsovertuiging e.d.

Daarnaast maken we de al uitgebreide tarieventabel van grafrechten nog uitgebreider door met verschillende tarieven per begraafplaats te werken (administratief bewerkelijker). Met de voorgestelde uitbreiding van de begraafplaats Broek op Langedijk is er geen sprake meer van schaarste en daarmee vervalt het argument om de schaarste extra te beprizen. De voordelen van niet differentiëren wegen wat ons betreft zwaarder dan het onzekere voordeel van meer spreiding wat wel differentiëren zou kunnen bewerkstelligen.

Mogelijke oplossingen/alternatieven:

Alternatief is geen krediet van € 200.000,- beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van de begraafplaats in Broek op Langedijk (scenario 2 en 3). In plaats daarvan kunnen er graven geruimd worden waardoor er voor ongeveer 5 jaar weer voldoende ruimte komt op deze begraafplaats. Hierna zal dezelfde discussie over wel/niet uitbreiden weer opgestart kunnen worden. Als graven op deze begraafplaats opnieuw in gebruik genomen gaan worden zal ophoging van verzakte delen moeten plaatsvinden. Dit brengt circa € 500,- aan kosten per nieuw in gebruik te nemen graf met zich mee.

Als dekking voor de investering is ook het verder verhogen van de grafrechten een mogelijkheid maar dit achten wij onwenselijk omdat Langedijk al in de top van Nederland staat wat betreft de tarieven van de grafrechten, en de tarieven in 2013 al met 17 % zijn gestegen en in 2014 weer met 17,75 % stijgen. Gemeente Langedijk bevond zich in 2012 al in de top 10 van gemeenten met de hoogste tarieven op grafrechten, na de verhogingen in 2013 en 2014 zal deze positie alleen maar 'verstevigd' zijn. Aan de andere kant versoberen we het onderhoudsniveau van de begraafplaatsen.

Als er niets gebeurt (geen uitbreiding en niet ruimen) verwachten we dat er na 2014 geen nieuwe graven meer in gebruik genomen kunnen worden. Er wordt dan uitgeweken naar een andere begraafplaats binnen de gemeente waar nog wel voldoende uitgeefbare plaatsen zijn zoals Oostervaart.

Financiële aspecten:

Uitbreiding

Met de uitbreiding van de begraafplaats is een bedrag van € 200.000,- gemoeid. De jaarlijkse kapitaalslasten zullen € 9.700,- bedragen. Deze kunnen gedekt worden door een besparing van hetzelfde bedrag op de onderhoudskosten van begraafplaats Oostervaart.

Kostendekkendheid

De diverse scenario's voor de kostendekkendheid van de grafrechten leveren alleen voor wat betreft de tariefstijging en het versoberen van het onderhoudsniveau een besparing op de gemeentebegroting op. Bij het toerekenen van een deel van de begraafplaatsen aan het openbaar groen betreft het slechts een verschuiving van kosten naar de openbare ruimte, en levert het derhalve geen besparing op de gemeentebegroting op. Daarom doen we dat alleen bij de betrekkelijk nieuwe begraafplaats Oostervaart en niet bij de andere begraafplaatsen.

Met een keuze voor scenario 1 bereiken we in 2015 een dekkingspercentage van 70 %. In dit scenario gaat het ambitieniveau van het onderhoud in 2014 omlaag terwijl dat pas in 2015 voorzien was, gaat het onderhoud van ruig gras van begraafplaats Oostervaart naar openbaar groen en gaat 50 % van de kapitaal- en exploitatielasten van begraafplaats Oostervaart naar openbaar groen. Ook zijn de kapitaalslasten van de beoogde uitbreiding van Broek op Langedijk meegenomen maar aangezien voor een zelfde bedrag een taakstellende bezuiniging is opgenomen heeft dit geen effect op de kostendekkendheid.

Overleg/inspraak/zienswijzen:

Niet van toepassing.

Rapportage/verantwoording/evaluatie:

Niet van toepassing.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit:

Niet van toepassing

Stukken die voor de raad ter inzage liggen:

Niet van toepassing

Zuid-Scharwoude, 5 november 2013
Burgemeester en wethouders van Langedijk,

E. (Erik) Annaert
gemeentesecretaris/directeur

drs. J.F.N. (Hans) Cornelisse
burgemeester

Gemeente Langedijk

De raad van de gemeente Langedijk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 november 2013, nummer 71;

b e s l u i t :

1. een krediet van € 200.000,-- voor de uitbreiding van de begraafplaats Broek op Langedijk beschikbaar te stellen. De bijbehorende kapitaallasten van € 9.700,-- per jaar worden gedekt uit een taakstellende bezuiniging op de onderhoudslasten begraafplaats Oostervaart. Daarnaast gaat de gemeente over tot ruimen van graven om begraven in de toekomst zonder verdere uitbreidingen mogelijk te houden.
2. te kiezen voor scenario 1 voor de kostendekkendheid van de grafrechten met als gevolg dat we:
 - e. de bezuinigingsstelpost van € 65.000,-- aframen;
 - f. het ambitieniveau voor onderhoud van begraafplaatsen in plaats van 2015 al in 2014 verlagen van niveau A richting niveau B (€ 50.000,-- voordeel) en het kwaliteitsniveau van begraafplaats Oostervaart taakstellend verlagen met extra € 9.700,--;
 - g. het onderhoud van het ruig gras van de begraafplaats Oostervaart (€ 22.000,-- per jaar) verplaatsen naar openbaar groen;
 - h. 50 % van de kapitaallasten en exploitatielasten van begraafplaats Oostervaart verplaatsen naar openbaar groen (€ 130.000,-- per jaar);Hiermee bereiken we in 2015 een kostendekkendheid van 70 % op de grafrechten.
3. niet over te gaan tot tariefdifferentiatie bij de begrafenisrechten en de tarieven in 2014 van alle begraafplaatsen met 17,75 % te laten stijgen.
4. een alternatieve bestemming onderzoeken voor een deel van de begraafplaats Oostervaart met als doel de kostendekkendheid verder te verbeteren.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Langedijk in zijn openbare vergadering 18 februari 2014.

De voorzitter,

drs. J.F.N. Cornelisse

De griffier,

J. van den Bogaerde